Κριτική

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

ΜΙΑ ΣΥΜΠΑΓΗΣ ΝΗΣΙΔΑ ΔΡΑΣΗΣ

«Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες» των Αλέκου Σακελλάριου και Χρήστου Γιαννακόπουλου σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου

Ο εικαστικός της πρώτης καλοκαιρινής παραγωγής του ΘΟΚ, του «Μακρυκωσταίοι και Κωντογιώργηδες» των Αλέκου Σακελλάριου και Χρήστου Γιαννακόπουλου, Εδουάρδος Γεωργίου είναι ένας σκηνογράφος- σκηνοθέτης και ενδυματολόγος- ηθοποιός. Τα σκηνικά του είναι τόσο λειτουργικά που είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι εξυπηρετεί το πλάνο δράσης κάποιου άλλου κι όχι το δικό του. Προβλέπει το κάθε μπες- βγες των ηθοποιών, εξοικονομεί τον σκηνικό χώρο και κατά συνέπεια τον σκηνικό χρόνο. Ενσωματώνει στην αρχική εικόνα- το εικαστικό σαλόνι της παράστασης- ενδείξεις γρήγορων και παιχνιδιάρικων μετατροπών που θα ακολουθήσουν, έτσι ώστε οι αλλαγές σκηνικών εξελίσσονται σε αυτόνομες σκηνοθετημένες σκηνές που προσθέτουν ζωηράδα στη δράση. Είναι εύστοχος στις μικρολεπτομέρειες που στηρίζουν τη γενική στιλιστική γραμμή αλλά ποτέ φλύαρος. Έχει την ικανότητα να δημιουργεί οπτικές πηγές γέλιου που ενεργοποιούνται χωριστά για κάθε θεατή αφού τις προσέξει. Πολύ εύστοχα, με χιουμοριστικές πινελιές δημιουργεί ειδική ατμόσφαιρα, π.χ. του ξενοδοχείου Κοντινεντάλ.

Ως ενδυματολόγος φτιάχνει μορφές που αποκαλύπτουν τις στιλιστικές γραμμές πάνω στις οποίες θα κινηθεί η παράσταση. Τα κοστούμια του περιέχουν οδηγίες υποκριτικής συμπεριφοράς, π.χ. του πόλισμαν με την μπάκα, του κύριου Περδικούλη, της άγριας θείας χου σιζ ντετ πίιπολ, του Φον Παλάβρα, οι ζωντανές πια φιγούρες ηθοποιών μοιάζουν με τα προσχέδια των κοστουμιών τους, καθώς όλες οι ευφάνταστες αρχικές ενδυματολογικές ιδέες έχουν υλοποιηθεί και δοκιμαστεί σε κίνηση και εκφραστικότητα.

Ένα έργο κλειστών χώρων, όπου το «να τρυπώσω μέσα, να κρυφτώ, να κλειδαμπαρωθώ» είναι τα μόνιμα κίνητρα των χαρακτήρων του, ο Εδουάρδος Γεωργίου ανώδυνα το μεταφέρει σε καλοκαιρινή σκηνική ύπαιθρο, φτιάχνοντας μια συμπαγή νησίδα δράσης, εύκολα μεταφερόμενη κατά την περιοδεία της παραγωγής. Το μόνο «αδικαιολόγητο» δενδράκι, μια εκτός της νησίδας νεραντζιά, λειτουργεί σαν μη απαραίτητο και γι' αυτό ιδιαίτερα γλυκό σκηνογραφικό χαμόγελο.

Όπως στον «Βαφτιστικό», την πριν από τρία καλοκαίρια συνεργασία του Γεωργίου με τον Παναγιώτη Λάρκου, το αποτέλεσμα της δημιουργικής σύμπνοιας φαίνεται να ικανοποιεί και τους δύο κι αυτό είναι το μισό ζητούμενο. Η παράσταση είναι γεμάτη από τις ενδείξεις καλού εσωτερικού κλίματος στην ομάδα παραγωγής, όπου οι ατομικές εισηγήσεις, τα inner jokes των μελών, εγκρίθηκαν και εντάχτηκαν στη δράση. Σαν τέτοια βλέπω τη συμμετοχή του μουσικού της παράστασης Δημήτρη Σπύρου και της χορογράφου Άννης Χούρη στο δραματικό ραδιοφωνικό θεατρικό που ακούγεται στην τελευταία πράξη, ενώ κι οι δύο ανταποκρίθηκαν πολύ καλά στα κυρίως καθήκοντά τους στην παράσταση, δηλώνοντας με τα «ευχάριστα και δυσάρεστα μουσικά διαλείμματα» την αισθητική της μεταμοντέρνας ανάπλασης του παλιού υλικού που επέλεξε ο σκηνοθέτης. Εκεί που το κοινό τραβηγμένο με το δέλεαρ της παλιάς ταινίας, άρχισε να σεκοντάρει στις πρώτες νότες της «Θάλασσας πλατιάς» στα πλαίσια της γενικής και αόριστης νοσταλγίας, η παράσταση απότομα δήλωσε ότι θα πάρει άλλους δρόμους. Ένα πράγμα είναι αναμφισβήτητο, ότι κάθε θεατρική παράσταση έχει την αυτοτέλεια και την αυτονομία ενός μικροσύμπαντος κι αν η αισθητική φόρμουλα και η νοηματική βάση διαβάζονται, λειτουργούν και διέπονται από εσωτερικούς κανόνες, δεν πρέπει να συγκρίνεται με οποιοδήποτε άλλο μικροσύμπαν.

Φαντάζομαι τον σκηνοθέτη Λάρκου να δείχνει κινήσεις Λάρκου- ηθοποιού στους πρωταγωνιστές και σ' όλη την υποκριτική ομάδα του, οι οποίοι, κάτοχοι του ίδιου κωμικού τρόπου, τις υιοθετούσαν. Το έντονο σωματικό παίξιμο χρησιμοποιείται για να εκφραστούν ο φόβος, το πάθος, η αγωνία, και λειτουργεί ως βοηθητικό προς τον κωμικό λόγο του κειμένου χωρίς να τον επισκιάζει. Το εύρημα των συγγραφέων είναι η συμμετρική παρουσίαση των τελευταίων αρσενικών απογόνων των Μακρυκωσταίων και των Κοντογιώργηδων που δεν ταιριάζουν στα πολεμοχαρή τους σόγια κι έχουν την ίδια απέχθεια ως προς τον ρόλο των συνεχιστών της βεντέτας που τους επιβάλλουν. Ο Λάρκου στήνει τη συμμετρία μεταξύ των δύο πρωταγωνιστών του, του Στέλιου Κοντογιώργη του Βασίλη Χαραλάμπους και του Θωμά Μακρυκώστα του Άγγελου Χατζημιχαήλ. Σε ίσια απόσταση από τον συμμετρικό άξονα της υπόθεσης οι φιγούρες των «εμπρηστών» της βεντέτας, θείου Θανάση (Βασίλης Βασιλάκης) και θείας Παρασκευής (Ηλιάνα Κάκκουρα).

Όλα πήγαιναν καλά, αλλά το υλικό προς σκηνική ανάπλαση είχε μέσα του το ελάττωμα της επανάληψης του μοτίβου «οι αντίπαλοι αλληλλοσκιάζονται», κάτι που οδηγούσε τους ηθοποιούς και τον σκηνοθέτη στην επαναληπτική χρήση των ευρημάτων και τον θεατή να αισθάνεται ότι έχει ήδη γελάσει με το ίδιο υποκριτικό κόλπο ή το παρόμοιο σκηνοθετικό αστείο. Και τότε δημιουργείται μια... απόσπαση προσοχής και αρχίζεις να σκέφτεσαι αν η ίδια ενέργεια κι η ίδια ευρηματικότητα μπορούσαν να διοχετευτούν... ας πούμε, σε μια σαιξπηρική κωμωδία. Ας το εντάξω στα όνειρα ενός θεατή που περιμένει άλλους να του τα πραγματοποιήσουν, αφού ο ίδιος δεν μπορεί. Θυμίζω στους συνθεατές μου ότι ο Παναγιώτης Λάρκου έκανε πριν από κάποιους μήνες έναν άξιο μνείας «Βόιτσεκ».